కీర్తి వడ్డీ!

చంద్రయ్య వయసు అరవై ఆరేళ్ళు! స్వాతంత్ర్యం వచ్చే నాటికి ఇరవై నాలుగేళ్ళ కుర్రాడు. అందులో తొమ్మిదేళ్ళు గాంధీ మార్గాన్ని అనుసరించి జైల్లోనే గడిపాడు.

ఆ రోజుల్లో, ఆ ప్రాంతంలో చంద్రయ్య ఓ బాలచంద్రుడూ - వీరాభిమన్యుడు!

ఎందరో యువకులను చేరదీసి తెల్లదొరతనానికి వ్యతిరేకంగా పితూరీలు నిర్వహించాడు. ఫలితంగా అయిదుసార్లు అరెస్టు అయి ఆన్నేళ్ల జైలు జీవితాన్ని అనుభవించాడు.

తెల్లగడ్డాన్ని సవరించుకుంటూ... తెల్లవాళ్ళు ఆ కాంలో పెట్టిన హింసలను గుర్తు చేసుకుంటున్నాడు చంద్రయ్య.

'వందేమాతరం' అంటే తప్పు.

'భారతమాత' అంటే తప్పు. మరి నేడు?

చంద్రయ్య కళ్లు చిప్పిల్లాయి–

చేతిలోని వార్తపత్రిక గాలికి రెపరెప లాడుతోంది. అందులోని ఒక వార్త చంద్రయ్య గుండెలో గునపాన్ని దించింది.

నేటి స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఒక కలెక్టర్ 'భారత మాత' అన్న పదం వాడటం తప్పు అని సెలవిచ్చాడట!!

దేశాన్ని 'తల్లీ! అని సంబోధించడం తప్పా? ఇండియాను భారత్ అనటం తప్పా?? మరోచోట ఒక పాఠశాలలో జాతీయగీతాన్నే నిషేధించారట!

ఏమైంది జనానికి! ఎటు పోతున్నది దేశం? అంటూ వాపోయాడు చంద్రయ్య.

* * *

హార్లిక్స్ గ్లాసు అందించి భర్త పక్కన కూర్చుంది పార్వతమ్మ.

అతని కళ్లలోని తడిని చూసింది. ఆమె మనసు చివుక్కుమంది.

ఈ మధ్య వార్తాపత్రిక చూస్తే తరచుగా ఆవేదనకు గురువుతున్నారు.

భర్త మొహంలోకి చూస్తూ తానూ బాధ పడటం తప్ప ఆయననుఎలా ఓదార్చాలో ఆమెకు తెలియదు.

దేశం వెర్రివెంగళప్పల పాలయి సుందర భారతం కోసం కలలుగన్న చంద్రయ్య లాంటి స్వాతంత్ర సమరయోధులను కలవరపరుస్తున్నది.

దేశానికి సాధించిన స్వాతంత్ర్యం ఈన కాచి నక్కలపాలు చేసినట్లయింది.

ఆకాశంలో మేఘాలు కమ్ముకున్నాయి. ఏ క్షణాన్నైనా కుండపోతగా వర్షం కురిసేట్టుగా వుంది. చల్లగాలి రివ్వున చెంపల్ని తాకుతూ సన్నగా వొణికిస్తున్నది.

"గదిలోకి వెళదాం రండి" అన్నది పార్వతమ్మ.

వరండాలోని వాలు కుర్చీలోంచి లేవలేదు చంద్రయ్య.

మబ్బు పట్టిన బరువైన ఆకాశం వంక చూస్తున్నాడు.

"చలిగా వుంది - లోనికి వెళదాం రండి" మరోసారి అనునయంగా అన్నది పార్వతమ్మ.

వారం రోజుల్నుంచి ఆయనకు విశ్రాంతి లేదు.

ఉదయమే బొంబాయి నుంచి వొచ్చాడు - పెద్దకొడుకు కొడుకుతో వెళ్ళాల్సి వచ్చింది.

బొంబాయిలో చంద్రయ్యకేం పని లేదు. బొంబాయిని చూడాలని లేదు. ఇదివరకే చాలాసార్లు చూశాడు. కాని పెద్ద మనవడికి ఏదో పని వుందట. తాతను పిలుచుకుపోయాడు.

తాతతో వెళ్తే రైలు ప్రయాణం వుచితం. సుఖం కూడా! స్వాతంత్రయోధులకు... అంటే ఫ్రీడం ఫైటర్స్‌కు ఏర్పాటు చేసిన రైల్వే పాస్ చంద్రయ్యకు వుంది.

అతడు ఎన్నిసార్లైనా దేశంలో ఏ ప్రాంతానికైనా రైలులో ఉచితంగా ఫస్ట్‌క్లాస్, ఎ.సి. పెట్టెల్లో ప్రయాణం చేయవచ్చు. అతనికి తోడుగా వెళ్ళే ఒకరికి కూడా ఆ ఉచిత ప్రయాణ సదుపాయం ఉంది.

అదిగో ఆ సదుపాయమే చంద్రయ్యకు విశ్రాంతిని కరువు చేస్తోంది. వారం రోజుల క్రితమే ఢిల్లీ వెళ్ళి వచ్చాడు. పెద్దకొడుకు తోలుకుపోయాడు. అంతకు ముందు చిన్న కొడుకు బావమరిదికి మద్రాసులో పని వుండి చంద్రయ్యను తీసుకుపోయాడు. ఉచితంగా ఫస్ట్‌క్లాసు రైలు ప్రయాణమాయె! అక్కణ్నుంచి వ్యాపారం పని మీద కోయంబత్తూర్‌కు తీసుకుపోయాడు. నెలకు రెండు సార్లైనా అతని వెంట కోయంబత్తూర్ వెళ్ళాల్సి వస్తున్నది. వరుసగా ప్రయాణాలతో ఒళ్లు హూనమై పోతోంది. కంటి నిండా నిద్ర వుండదు. విశ్రాంతి లేదు. ప్రయాణాలు... ప్రయాణాలు... ప్రయాణాలు...

చంద్రయ్య గుండెలో అగ్ని పర్వతం కూర్చుంది....

అతనికి తోడుగా వెళ్ళాల్సిన వాళ్ళు కాస్త ఉచితప్రయాణం కోసం తమకు తోడుగా అతడ్ని తోలుకుపోతున్నారు.

ఆ వయస్సులో అంతంతదూరం ప్రయాణాలు చేయలేక అతనెంత ఇబ్బంది పడుతున్నాడో ఎవరూ గమనించినట్టు లేదు. పైగా రాలేనంటే కోపం, నిష్టూరం...

ఈ రోజైనా తీరిగ్గా భర్తతో మాట్లాడే వీలు చిక్కినందుకు పార్వతమ్మ మనసు కుదుట పడింది. నెల రోజుల్నుంచి చెప్పులో కాలు చెప్పులో వుండగానే ప్రయాణాలు మీద ప్రయాణాలు.

ఆయన వేళకు భోజనం చేశారో లేదో, ఎంత ఇబ్బంది పడుతున్నారో ఆ ప్రయాణాల వల్ల అని పార్వతమ్మ దిగులుపడుతూ బిక్కు బిక్కున ఇంట్లో ఒంటరిగా గడుపుతుంది.

కొడుకులు వేరుపడి వేరు ఇళ్లలో వుంటున్నారు. ఏ ప్రయాణానికో తండ్రి అవసరం పడినప్పుడు వస్తారు - మనవలూ అంతే!

"రండి... లోనికి వెళదాం..." భర్త చేయి పట్టుకుంది పార్వతమ్మ.

భార్య అనురాగ వెల్లువలో తడిసి ఆలోచనల వేడి నుంచి వుపశమనం పొందటం చంద్రయ్యకు కొత్తకాదు.

కార్యేషుదాసీ గానే కాదు... కరణేషు మంత్రిగా ఎన్నో సార్లు తన పనులల్లో పాలు పంచుకుంది. కష్టాలు అనుభవించింది. తనకు పెళ్లయిన కొత్తలోనే మూడేళ్ళు జెయిల్లో వున్నాడు.

పుట్టింటివారు తీసుకుపోతానన్నా పోక ఆ మూడేళ్లు అత్తగారింట్లోనే వుండి ఒక పూట భోజనంతో వుపవాసాలు చేస్తూ తన కోసం ఎదురుచూసింది.

ఆన్నేళ్ల జెయిలు జీవితం వల్ల అటు చదువు ఆగిపోయింది. ఇటు ఆర్థికంగా తన కుటుంబం దెబ్బతిన్నది. ఆ గడ్డు రోజులలో ఎంతో గుట్టుగా సంసారాన్ని ఈదుకొస్తూ ఒక్కరోజైనా కంటతడిపెట్టని ఉత్తమ ఇల్లాలు పార్వతమ్మ.

ఆప్యాయంగా ఆమె కళ్లలోకి చూశాడు చంద్రయ్య.

"పదండి - బయట చలిగా వుంది" అతని చేయి పట్టుకొని లోనికి నడిపించుకు పోయింది. ఆ చేయి వెచ్చగా కాక వేడిగా తగిలింది చంద్రయ్యకు.

"ఒంట్లో నలతగా వుందా పార్వతీ?" నుదుటి మీద చేయి వేసి చూశాడు.

చురుక్కుమంది -

జొర వచ్చినట్లుందే!...

"ఆ కొంచెం జలుబు చేసింది" తేలికగా అంది పార్వతమ్మ.

"కొంచెం జలుబేమిటి పార్వతీ! ఒళ్లిలా కాలిపోతుంటేనూ..."

జొరంతో వొణికి పోతున్నది పార్వతమ్మ - కళ్లలోంచి వేడి వేడి సెగలు లేస్తున్నాయి. ముక్కుపుటాలు వేడిగాలికి అదురుతున్నాయి.

పైకి మాత్రం.... భర్త తీరిగ్గా ఇంట్లో వున్న రోజు... అతను ఆందోళన పడవద్దని... ఏం లేదు జలుబు చేసింది అంతే... కంగారు పడకండి అంటున్నది.

ఆమెను మంచం మీద పడుకోబెట్టి గుండెల దాకా దుప్పటి కప్పి - ప్రేమగా తల నిమిరాడు చంద్రయ్య.

తల నొప్పిగా వుందా పార్వతీ... అని అడిగాడు. కణతలు నొక్కాడు.

మరునాడు ఉదయమే భార్యను ఆసుపత్రికి తీసుకుపోవాలి అనుకున్నాడు.

అప్పటికే రాత్రి ఎనిమిది గంటలు దాటింది.

బజారుకు వెళ్ళి డబుల్ రొట్టె, నవాల్జిన్ టాబ్‌లెట్ తెచ్చాడు.

పాలు వేడిచేసి, టాబ్‌లెట్ వేసి డబుల్ రొట్టె తినిపించాడు- పాలు తాగించాడు.

పిల్లల చేత సేవలందుకోవల్సిన ఆ వయసులో తనకు సేవలు చేస్తున్న భర్తను చూసి పార్వతి కళ్లు చెమర్చాయి.....

"నాకిప్పుడు బాగానే వుంది. మీరు భోంచేయండి" అని బతిమిలాడింది.

"చేస్తా... నువ్వు నిద్రపో పార్వతీ కొంచెం అమృతాంజనం రాయనా..."

అల్మేరాలోంచి సీసా తీస్తున్నాడు తలుపు మీద టక టక శబ్దమయింది-

"ఎవరూ?..." అన్నాడు చంద్రయ్య!

అమృతాంజనం సీసా టేబుల్ మీద పెట్టి తలుపు తెరిచాడు.

"ఇంట్లోనే వున్నావా తాతయ్య...." అన్న గొంతు వినిపించింది పార్వతమ్మ కలత పడింది. కలవరపడింది ఆమె మనసు.

"నువ్వా ప్రవీణ్... రా నాయనా..." చిన్న కొడుకు కొడుకును ఆప్యాయగా పలకరించాడు చంద్రయ్య.

ముందు గదిలో అడుగుపెట్టిన మనవడు లోనికి తొంగి చూసి -

"నాన్నమ్మ తొందరగానే పడుకుందే" అన్నాడు.

"ఆ... ఆరోగ్యం సరిగా లేదు. ఇప్పుడే పడుకుంది...." అని చెప్పాడు చంద్రయ్య.

"మందులు ఇప్పించారా?..."

"రేపు పొద్దున్నే డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకుపోవాలి" అని చంద్రయ్య చెబుతున్నాడు. ఆ మాటల్ని మనవడు వినిపించుకుంటేనా...

తాను వచ్చిన పని చూసుకోసాగాడు.

"కలకత్తాకు పోయే పని వుంది..." అన్నాడు.

"ఉహూ..." మనవడి మనోగతం అర్థమయింది చంద్రయ్యకు -

స్వాతంత్ర యోధుడనే తాత కీర్తివడ్డీతో తన పబ్బం గడుపుకోవాలని చూస్తున్నాడు ఆ మనవడు.

ఇప్పటికి నాలుగు సార్లు పోలీస్‌స్టేషన్ పాలయి తాత పలుకుబడితో బయటపడ్డాడు.

ఇక ఉచిత ప్రయాణాల సంగతి సరేసరి!

"ఈ సారికి నన్ను వొదిలేయి బాబూ, మీ నాన్నమ్మకు ఒంట్లో బాగాలేదు చూశావుగా..." అన్నాడు చంద్రయ్య

"ఆ... ముసలోళ్లు అన్నాక ఏదో కంప్లెంట్ ఉంటూనే వుంటుంది...." ఎంతో తేలిగ్గా అనేశాడు మనవడు.

ఆత్మీయతలు, అనురాగాలు, నీతి, నియమాల్ని పుటుక్కు పుటుక్కున తెంపేస్తున్న నేటితరంలోని ఒక నీడ మనవడి కళ్లలో కనిపించింది చంద్రయ్యకు -

"నువ్వు నడుస్తున్న దారి తప్పు నాయనా..." అని ప్రేమగా చెబితే వినే తడి మనసు కాదు - వ్యాపారం కళ్లు... పీడించే మనసు...రాక్షసుని కలియుగఅవతారంలా పెరుగుతున్న మనవడి చెంప చెళ్లు మనిపించి... మార్గంలో పెట్టాలని... క్షణకాలం చంద్రయ్య మనసులోని సంస్కర్త... స్వాతంత్ర యోధుడు పట్టుపడతాడు.

కానీ...తన శక్తేమిటో తనకు తెలుసు. తలచుకుంటే తనను ఖూనీ చేసి తన భార్యమీదే హత్యానేరం మోపగల సమర్థుడు మనవడు.

'మాట్లాడవేం తాతయ్యా - రేపే ప్రయాణం'

భార్య అనారోగ్యం కలవర పెడుతున్నది, రేపు తప్పక ఆసుపత్రికి తీసుకుపోవాలి.

"ఈసారికి నన్ను క్షమించు బాబూ..." వసుదేవుడిలా తల వొంచాడు చంద్రయ్య.

"మీ పెద్ద మనవడు, పెద్దకొడుకు వచ్చి అడిగితే ఇలాగే అంటావా? నేనన్నా, మా నాన్న అన్నా మీకు మొదట్నించి చిన్నచూపే"

గుండెను రంపంతో పరపర కోసేస్తున్నాడు మనవడు.

"అంత మాటనకు బాబూ... నా కొడుకులిద్దరు నాకు రెండు కళ్ళు బాబూ. మీరంతా మాకు ఒక్కటే"

"మరి మొన్న పెద్దమనవడితో బొంబాయి వెళ్లావా - నా పని మీద వెళ్దామంటే ముసల్దాని రోగం అడ్డువొచ్చిందా?"

"ముసల్దాని రోగం!" నాన్నమ్మనుఎంత తేలిగ్గా తీసి పడేస్తున్నాడు మనవడు.

"పొద్దున్నే ప్రయాణం..." హుకుం జారీ చేశాడు.

మనవడి వంక తేరిపార చూశాడు చంద్రయ్య.

"నేను రాను..." అన్నాడు ఖచ్చితంగా.

"రావా?" రెట్టించి అడిగాడు మనవడు.

"రాను - ఇంకెప్పుడూ ఎవరితో ఎక్కడికి రానూ..." దృఢంగా అన్నాడు చంద్రయ్య.

"అయితే నేనిచ్చిన మాటేం కావాలి?"

"మాటా! ఎవరికిచ్చినమాట?"

"మా ఫ్రెండ్ భాస్కర్‌కు కలకత్తా, ఢిల్లీ ప్రయాణం పడింది. అతనితో నిన్ను పంపిస్తానని మాట ఇచ్చాడు - డబ్బు కూడా తీసుకున్నాను-"

డబ్బా!! ఆశ్చర్యంగా చూశాడు చంద్రయ్య.

"ఆ... తప్పేముంది? అతడు నీ వెంట ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో ప్రయాణం చేస్తాడుగా... సెకండ్ క్లాసు టికెట్‌లో సగం ఛార్జీలు మాత్రమే తీసుకున్నా దీనివల్ల అతనికీ లాభం. మనకూ అంతో ఇంతో ఆదాయం కదా!"

"ఓరి దౌర్భాగ్యుడా..." చంద్రయ్య కళ్లు చింత నిప్పులయ్యాయి..." నన్ను అడ్డం పెట్టుకొని కమీషన్ వ్యాపారం చేస్తావా?... స్వాతంత్ర యోధుడనే నీ తాత కీర్తిని అమ్ముకుంటావా?...."

తాత కళ్లలోని రక్తాన్ని చూసి అదిరి పడ్డాడు ప్రవీణ్!...

ఉదయం వారపత్రిక, 16-2-1990